

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG
BIOVITENSKAP
STUDIEAVDELIGEN

SAKSBEHANDLER IBEN N. ANDERSEN
DIREKTE TLF + 476496 5968
E-POST iben.andersen@umb.no
BESØKSADRESSE UNIVERSITETSTUNET

VÅR REF
DERES REF 201005682
DATO 10.01.2011

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høringsinnspill til evaluering av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning - SIU

Universitetet for Miljø- og biovitenskap (UMB) viser til brev fra Kunnskapsdepartementet 15.11.2010 med anmodning om høringsinnspill på evalueringen av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning (SIU).

Sett i lys av Stortingsmelding 14 (2008-09) "Internasjonalisering av utdanning" hvor man legger vekt på internasjonalisering som et middel til å heve kvalitet og relevans i norsk utdanning, og UMBs egen strategi, er den grundige evalueringen av SIUs virksomhet interessant og viktig. Fremtidens SIU bør være et organ som støtter opp under internasjonalisering som en integrert del av all norsk utdanning og forskning i tråd med hva myndigheter og institusjoner ønsker. Utviklingen krever at de ulike aktørene ser sitt arbeid i lys av hva en kan oppnå sammen. Like fullt er det av sentral betydning at å ha en klar arbeidsdeling mellom forvaltningsapparatene og dessuten gode samarbeidsformer der oppgavene er helt eller tilnærmet sammenfallende. Overlappende oppgaver kan skape uklarhet både nasjonalt og internasjonalt og bør unngås. Det er derfor viktig at man har tett kontakt med sektoren, samtidig som man har perspektiver som strekker seg utover tradisjonell internasjonalisering med fokus på mobilitet.

Generelle tilbakemeldinger om rapporten

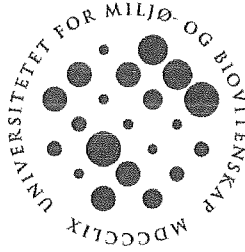
UMB savner evalueringsrapporten av NUFU og NOMA (2009), som er en viktig rapport for SIU og samarbeid med universiteter i Norge, på referanselisten. Konklusjoner om NUFU og NOMA i evalueringsrapporten om SIU er ikke helt samstemmende med konklusjoner om de samme programmene i COWIs evalueringsrapport av disse programmene.

1. SIUs styringsmodell

UMB slutter seg til evalueringens forslag om en forenklet programstyre- og komitestruktur. En sammenslåing av programstyrene for programmer med sammenfallende målsetninger kan med fordel iverksettes.

UMB er videre enig med evalueringen i at medlemmene i SIU-styret og de ulike programstyrene og komiteene bør være medlemmer i kraft av sin kompetanse, slik at SIUs profil og betydning løftes nasjonalt og internasjonalt. UMB støtter også forslaget om at SIUs styre bør ha med representanter som er spesialister på internasjonalisering fra andre land.

2. SIUs rolle i arbeidet med internasjonalisering av høyere utdanning

Evalueringen påpeker at SIU har fjernet seg fra universitetene og at SIUs rolle overfor de store institusjonene oppleves noe utydelig. Der SIU tidligere ville fremmet universitet- og høyskolesektorens sak, registrerer vi at man nå inntar en mer passiv rolle som et mellomledd snarere enn et talerør.

SIU har sin styrke på informasjon og presentasjon, men fremstår som svakere i forhold til gjensidig kommunikasjon. UMB etterlyser mer dialog og kunnskapsutveksling mellom SIU og lærestedene. Som det sies i evalueringen, kan SIU med fordel være mer lydhøre for innspill.

I en tid hvor SIU stadig tillegges nye oppgaver, mener UMB det er viktig at man vurderer om ressursbruken kan gjøres mer effektiv hvis større deler blir kanalisert direkte til institusjonene, særlig i de tilfellene hvor institusjonene selv innehar kompetansen. Se også punkt 4, avsnittet om fordeling av *overhead*.

UMB har, i likhet med de andre universitetene, høy kompetanse på internasjonalfeltet og egne strategier for internasjonalisering. Selv om SIU sitter på mye kompetanse på feltet er det ikke alltid at SIUs innspill og tjenester er like relevante for universitetene. SIU må være mer åpen for dialog og kunnskapsutveksling, og internasjonalisering av høyere utdanning bør basere seg på et faglig samarbeid.

UMB mottar henvendelser fra SIU om deltagelse i nye programmer og samarbeidsprosjekter. SIU må si denne type henvendelser og kvalitetssikre relevansen til nye programmer før de formidles til utdanningsinstitusjonene. UMB er enig med evalueringen i at Kunnskapsdepartementet burde sette romsligere tidsfrister for SIU. Lærestedene opplever korte tidsfrister som et gjennomgående problem, spesielt ved utlysning av nye programmer.

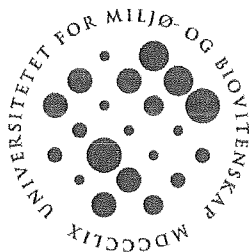
3. SIUs rolle i arbeidet med internasjonalisering av grunnopplæringen

SIUs nye oppgaver knyttet til å være et service- og kompetansesenter for skoler og skolemyndigheter på grunnopplæringsområdet har en del utfordringer som blir belyst i evalueringen. SIUs utvidede mandat med internasjonalisering av grunnopplæringen må ikke gå på bekostning av SIUs ansvar og tjenester overfor høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner. UMB er opptatt av at man har fokus på mulige synergieffekter mellom internasjonalisering av lavere og høyere utdanning.

4. SIU som nasjonalt programkontor for høyere utdanningssamarbeid

Som nevnt er UMB fornøyd med de tjenestene SIU tilbyr som programadministrator, deriblant informasjon om programmene og serviceinnstilling hos personalet. UMB har imidlertid tidligere gitt SIU tilbakemelding på at de har bidratt til en økt byråkratisering, uten at man har klart å kanalisere det økende papirarbeidet inn i et spor som gjør at resultatene av programmene kommer tydeligere frem. UMB mener det er viktig å forenkle det administrative systemet og fokusere på hvordan man på en mer effektiv måte kan rapportere på resultater. UMB er enig med evalueringen i at SIUs nye rolle ikke må medføre mer byråkratisering og sentralisering. Rapportering og økonomiske rutiner må ikke bli for krevende.

Som programkontor mottar SIU ofte en relativt stor *overhead* knyttet til administrasjon av programmer, mens utdanningsinstitusjonene som deltar tilbys lite eller ingen *overhead*. Dersom mye av det faktiske arbeidet ligger ute hos utdanningsinstitusjonene bør SIUs rolle kunne reduseres slik at det ikke gjøres unødvendig dobbeltarbeid. Deler av midlene til administrasjon bør da kunne overføres til den institusjonen som faktisk utfører oppgavene og ikke utelukkende til SIU i lys av å være programkontor. Man må unngå at det sprer seg en oppfatning av at SIU er i et konkurranseforhold med de institusjonene de skal støtte når det gjelder fordeling av *overhead*.

UMB har tidligere framsatt ønsker overfor SIU om en diskusjon av SIUs rolle når det gjelder å administrere NOMA (7,5 % overhead) og NUFU.

Andre modeller for hvordan man skal kanalisere NUFU og NOMA midler bør vurderes i lys av COWIs rapport, samt alternative måter å bidra til kapasitetsutvikling og samarbeid mellom universiteter i Sør og norske institusjoner. Slike alternative modeller er kvotestipendordningen, det "gamle" Norad Fellowship programmet, sammenslåing av NUFU og NOMA og overføring til et annet forvaltningsorgan enn SIU f.eks NFR eller Norad, landprogrammene osv. Man kan også tenke seg en modell hvor norske universiteter og høyskoler tar direkte ansvar for institusjonssamarbeid med en eller flere søsterinstitusjoner i Sør.

Et konkret forslag til effektivisering er at SIU kobles opp mot Felles studieadministrativt system for universiteter og høyskoler (FS). Med tanke på at alle institusjonene nå bruker FS, bør SIU på lik linje kunne kobles opp mot FS. Dette ville spesielt medføre en effektivisering i forbindelse med rapporteringer.

Ved lansering av nye programmer mener UMB at man må gå i dialog med institusjonene og gi dem en mulighet for å komme med innspill *før* nye utlysninger og prosjekter settes i gang, slik som ved med utarbeidelsen av det nye Eurasia-programmet. EØS-programmet er et eksempel på det motsatte; der hadde man ingen innflytelse og resultatet er et program som er meget tungt og ressurskrevende å håndtere for lærestedene. Tidsaspektet er, som nevnt ovenfor, ofte begrensende, og når nye prosjekter blir lyst ut er det som oftest for sent for utdanningsinstitusjonene å komme med innspill.

Når det gjelder samarbeidsprosjekter som omfatter både studier og forskning, bør det vurderes hvorvidt det er riktig at disse legges til SIU. Evalueringen påpeker at det er usikkert om SIU innehar den rette kompetansen for å forvalte forskningssamarbeid på en tilfredsstillende måte. De programmer eller virkemidler der SIU og NFR overlapper enten med hensyn til tema, geografi eller som strukturelt virkemiddel, bør gjennomgå med sikte på bedre arbeidsdeling eller samarbeid.

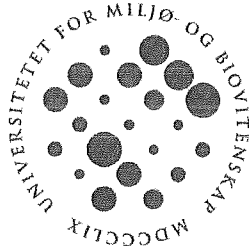
5. SIUs rådgivings-, utrednings- og servicefunksjon

SIUs rolle som kompetansesenter for Kunnskapsdepartementet blir beskrevet som uklart. Det er ønskelig at SIU utvikler seg fra å være hovedsakelig et programforvaltningsorgan til også å være et kompetansesenter som fokuserer på internasjonaliseringsspørsmål. UMB støtter satsningen på SIU som et kompetansesenter hvis dette medfører at SIU i større grad gjenopptar rollen som et talerør også for utdanningsinstitusjonene.

Det er ikke innlysende hvilke funksjoner det nye kompetansesenteret skal ivareta. I samarbeid med institusjonene og oppdragsgiverne bør SIU fokusere på å styrke den strategiske dimensjonen. Dette forutsetter også at SIU blir gode på statistikk og datainnsamling, ref. behovet for å ta i bruk FS. For å kunne fylle funksjonen som et kompetansesenter, må SIU utvikle seg mer i retning av å være en profesjonell premissleverandør. SIU roses for god på administrasjon av programmer, men mangler delvis evnen til å utforme strategier som kan bistå sektoren i å nå sine mål.

6. SIUs arbeid med å profilere Norge som studie- og forskningsland i utlandet

Evalueringen roser SIU for innsatsen ved promotering av Norge som studie- og forskningsland i utlandet. UMB finner det positivt at SIU tar nasjonalt ansvar for å presentere norske læresteder internasjonalt, i en tid hvor det er skarp konkurranse om de beste studenter og forskere, mellom institusjoner både nasjonalt og internasjonalt. Som mindre institusjon er det ikke mulig å delta overalt.

Samtidig er UMB enig i at SIU reiseaktivitet og deltakelse på messer og konferanser bør vurderes nøye for relevans. UMB savner en fornyelse og spredning av profileringsmateriale.

UMB ønsker en mer aktiv rolle i strategiske veivalg fremover, blant annet gjennom å delta i diskusjonen om hvor og hvordan SIU skal profilere norske læresteder. Det er viktig at SIU innehar den kompetansen som kreves for å profilere norsk forskning så vel som studier internasjonalt.

7. SIUs samarbeid med andre aktører

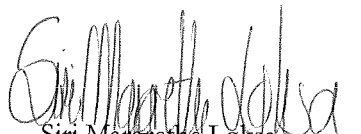
UMB er enig i at det er behov for fastere former for kontakt og dialog. Evalueringen viser til at SIUs eksterne relasjoner er fragmenterte, uten klare prioriteringer. SIUs viktigste oppdragsgiver er Kunnskapsdepartementet, og distansen mellom SIU og Kunnskapsdepartementet blir spesielt nevnt som en utfordring. Det bør arbeides mot bedre dialog og kommunikasjon mellom SIU, Kunnskapsdepartementet, NFR og lærestedene er viktig for at sektoren skal lykkes med å internasjonalisere norsk utdanning som forventet i Stortingsmelding 14 (2008-09). UMB støtter evalueringsrapportens forslag til en årlig konferanse med fokus på internasjonalisering av høyere utdanning og forskning. En slik konferanse er en savnet møteplass for idé- og kunnskapsutveksling.

I tråd med det uttrykte behovet for å koble utdanning og forskning også på internasjonaliseringsfeltet, ser UMB positivt på at SIU og NFR har innledet tettere samarbeid.

I betraktning av UMBs høye antall av internasjonale studenter og mangeårig samarbeid med SIU, er UMB overrasket over ikke å ha blitt invitert til å delta i intervjurunden på lik linje med UiO, UiB osv.

Med hilsen

for Hans Fredrik Hoen
rektor

Siri Margrethe Løksa
universitetsdirektør